

Framtidsfullmakt och anhörigbehörighet

Många drabbas förr eller senare i livet av sjukdom, exempelvis demens, som gör det svårt att ta hand om sig själv och sin ekonomi.

Framtidsfullmakter är ett alternativ till god man och förvaltare.

Är man nära anhörig kan man även utan fullmakt ha rätt att företräda familjemedlem som tappat förmågan att ta hand om sina ekonomiska angelägenheter på grund av varaktig sjukdom.

Framtidsfullmakt

Genom att upprätta en framtidsfullmakt kan du utse en person som i framtiden tar hand om dina ekonomiska och personliga angelägenheter (fullmaktshavare) om du skulle drabbas av sjukdom eller psykisk ohälsa, som gör att du inte kan sköta din ekonomi eller andra personliga ärenden.

Framtidsfullmakt är ett alternativ till god man och förvaltare.

Framtidsfullmakten kan gälla både personliga och ekonomiska ärenden och du väljer själv vad du vill att den ska täcka. Det kan exempelvis handla om att betala räkningar och hantera olika typer av avtal, men även villkor för gåvor och förvaltning av tillgångar.

En framtidsfullmakt träder i kraft när du som fullmaktsgivare (personen som har ställt ut den) inte längre kan ta hand om de ärenden som fullmakten täcker, ofta på grund av sjukdom eller liknande varaktigt tillstånd. Om inget annat anges i framtidsfullmakten är det fullmaktshavaren, det vill säga den person som blivit utsedd att ta hand om uppgifterna, som bedömer när den träder i kraft.

Framtidsfullmaktshavaren måste berätta för fullmaktsgivarens anhöriga att framtidsfullmakten trätt i kraft och vad den innehåller.

En överförmyndare kan besluta att en framtidsfullmakt helt eller delvis inte längre får användas om den har missbrukats och använts på ett sätt som är skadligt för fullmaktsgivaren.

Framtidsfullmakten slutar att gälla om en god man eller förvaltare utses för de åtgärder fullmakten avser. Om den som upprättat fullmakten (fullmaktsgivaren) skulle sättas i personlig konkurs får fullmaktshavaren utföra de rättshandlingar som skyddar mot förlust.

En framtidsfullmakt är fortsatt giltig även om fullmaktsgivaren avlider. Om du vill ha det på annat sätt så måste det anges i fullmakten från början.

- En framtidsfullmakt kan endast upprättas av fri vilja och du måste ha fyllt 18 år
- Du ska ha förmåga att förstå framtidsfullmaktens innebörd
- Framtidsfullmakten ska vara skriftlig
- När du upprättar en framtidsfullmakt måste underskriften bevittnas av två personer på plats, som intygar att du var vid sunt förnuft när du upprättade fullmakten av fri vilja. Vittnena får inte ha direkt släktskap med dig.

Anhörigbehörighet

Om du är nära anhörig till en person som är över 18 år och som inte längre kan företräda sig själv på grund av varaktig sjukdom, kan du med så kallad anhörigbehörighet hjälpa till med vardagliga ekonomiska handlingar.

Sedan 1 juli 2017 har anhöriga stöd direkt i lag och behöver därför inte någon fullmakt för att företräda personen.

Det är personens livssituation och vardagliga behov som avgör vad du får hjälpa till med. Generellt får du hjälpa till med löpande betalningar och vardagsärenden. Du får däremot inte köpa eller sälja fastighet eller bostadsrätt, köpa aktier, ge gåvor eller ta lån.

Anhörigbehörigheten är underordnad andra ställföreträdarskap. Det betyder att behörigheten inte gäller om familjemedlemmen sedan tidigare har god man, förvaltare eller företrädare genom framtidsfullmakt.

Som nära anhörig räknas enligt **Föräldrabalken (1949:381) kapitel 17**, i tur och ordning:

1. make/maka (även registrerade partner) eller sambo
2. barn
3. barnbarn
4. föräldrar
5. syskon
6. syskonbarn

Är ni till exempel två barn, företräder ni båda gemensamt er förälder. Om ni är flera som tillsammans företräder en person, kan ni upprätta en fullmakt för varandra, då behöver ni inte alla komma till banken tillsammans.

Svenska bankföreningen har mer information om vilka krav som kan komma att ställas på dig som anhörig, till exempel när du ska legitimera dig. Enligt svenska bankföreningen ska den anhöriga kunna uppvisa ett personbevis eller ett familjebevis från Skatteverket.

Mer information finns på bland annat www.konsumenternas.se och hos Svenska bankföreningen www.swedishbankers.se